

Tisková zpráva

V Praze 24. 7. 2020

Jak zvládnout sucho i povodně? Ministerstvo zemědělství mění krajinu, aby zadržela více vody

Česká krajina se viditelně mění, mizí z ní velké lány, přibývají stromořadí, meze, stovky nových rybníků i tůní a mokřadů. Ministerstvo zemědělství (MZe) změnilo řadu pravidel, kterými se musí zemědělci při hospodaření řídit, masivně investuje do budování a obnovy rybníků nebo pozemkových úprav, které pomáhají krajinu více rozčlenit, a podporuje také živočišnou výrobu produkující pro půdu tolik potřebnou organickou hmotu. Jen v loňském roce jsme do boje proti dopadům sucha investovali 13,7 miliardy korun.

„Jsme otevřeni racionální diskuzi o dalších změnách postupů a pravidel, tuto výzvu bohužel část veřejnosti zatím nevyslyšela. Přitom jsme například v červnu, přesně dle dřívějšího slibu, zveřejnili desetiletý plán na využití meliorací a pozemkových úprav pro řešení dopadů klimatické změny. Současně jsme uvedli, že jde o otevřený dokument, ke kterému se může kdokoliv vyjádřit a přidat podněty, které by mohly boj s klimatickou změnou učinit ještě efektivnější. Bohužel do dnešního dne se k materiálu vyjádřil pouze jeden odborný vodohospodářský časopis. Ostatní organizace mlčí, a místo věcné diskuze u stolu pouze svolávají demonstrace a další veřejné happeningy. Chtěl bych tedy všechny vyzvat, aby debata byla více o faktech než o emocích,“ řekl ministr zemědělství Miroslav Toman.

První část opatření v boji proti suchu se týká krajiny a její schopnosti zadržet vodu. Od letošního roku musí zemědělci na erozně ohrožené půdě omezit velikost pole s jednou plodinou maximálně na 30 hektarů. Od příštího roku bude toto pravidlo platit na veškeré orné půdě. Česká krajina se díky tomu reálně mění, nejde jen o deklaraci na papíře, ale reálný krok, kterým se všichni zemědělci musí řídit, jinak nemají nárok na celou výši dotace.

K lepšímu stavu krajiny přispívá také dodávání organické hmoty do půdy a omezení používání chemických prostředků. Česká republika jako jedna z prvních zemí EU již v loňském roce zakázala předsklizňovou aplikaci glyfosátu na plodiny určené k potravinářskému využití.

„Jen loni u nás spotřeba glyfosátu meziročně klesla o více než 25 procent, letos o dalších 13 procent. Dle evropského statistického úřadu Eurostat jsme mezi trojicí zemí EU, kde používání prostředků proti škůdcům klesá nejvíce. V ČR se spotřeba pesticidů za poslední roky snížila o 27 procent, ve Francii vzrostla ve stejném období skoro o 40 procent a třeba v Rakousku, které je nám často dáváno za vzor, vzrostla dokonce o 53 procent,“ uvedl ministr Toman.

V novém programovém období bude MZe také nad rámec podpory zalesňování, zatravňování orné půdy a ekologického zemědělství podporovat tzv. agrolesnictví, tedy systém využívání půdy, ve kterém je stejný pozemek zároveň využíván k pěstování dřevin a k zemědělské činnosti. To pomáhá omezit erozi, zvýšit biodiverzitu, zvýšit retenci vody v krajině a zlepšit i malý vodní cyklus.

Pro lepší zadržení vody v krajině jsou důležité také pozemkové úpravy a využití starých melioračních systémů. MZe na konci června představilo desetiletý Plán opatření pro řešení sucha prostřednictvím pozemkových úprav a adaptací hydromeliorací. Jde o dokument, jehož oponentem byla Česká zemědělská univerzita v Praze. Na jeho základě chce MZe postupovat při koordinaci pozemkových úprav a dalších opatření realizovaných v krajině.

Do pozemkových úprav investovalo MZe v posledních dvou letech 4 miliardy korun a do budoucna chce jejich podporu ještě navýšit. Součástí pozemkových úprav bude i využití starých melioračních systémů. Tam, kde to půjde, budou meliorace přebudovány v takzvané regulační systémy, které v období sucha vodu zadrží a zpřístupní kořenům rostlin. MZe také veřejně uvedlo, že jde o otevřený materiál, ke kterému se může kdokoli vyjádřit a doplnit jej.

Další část opatření v boji se suchem jsou opatření vodohospodářská a opatření v lesích. Cílem je totiž vodu v krajině zadržet a opakovaně ji využít, protože veškerá voda z našeho území odtéká. Jen za loňský rok MZe obnovilo nebo nově postavilo 387 rybníků, tedy v průměru více než jeden denně, a nadále v tomto tempu pokračuje.

MZe také zahájilo propojování vodárenských soustav, připraveno je již přes dvacet projektů, díky kterým selepší zásobování pitnou vodou pro více než 3,5 milionu obyvatel. Podporujeme i ochranu vodních zdrojů, například v okolí vodárenské nádrže Švihov jsme v loňském roce spustili projekt, při kterém zemědělci využívají šetrnější technologie a méně chemických prostředků. Postupně chceme tento projekt rozšířit i do okolí dalších vodárenských nádrží.

Také podoba lesů, které masivně zasáhla kalamita kůrovce, se výrazně mění. Díky změnám pravidel a cílené podpoře MZe se jen v loňském roce vysázelo v lesích více než 111 milionů listnatých stromů, oproti zhruba 33 milionům smrků. V budoucnu tedy budeme mít lesy druhově pestřejší a odolnější vůči změnám klimatu. A nezapomínáme ani na vodu v lesích, státní podnik Lesy České republiky buduje a obnovuje stovky tůní, mokřadů, rybníčků nebo meandruje koryta potoků do jejich původní podoby tak, aby i naše lesy měly dostatek vody.

Ministerstvo zemědělství bere adaptaci na klimatickou změnu vážně, dělá řadu opatření, která jsou vzájemně provázaná a musí být i do budoucna velmi komplexní. Je k tomu zapotřebí také věcná a racionální diskuze, která pomůže vyřešit problémy.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství